

‘กระดาษโยกล้วย’ สร้างสรรคจากภูมิปัญญาท้องถิ่น โดย Re-Leaf Studio

สเรจรงค์ วงษ์สวรรค์ บัณฑิตคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และ พานู งามบุญชู ศิลปินคิดจากคณะวิจิตรศิลป์ ม. เชียงใหม่ คือเพื่อนต่างคณะที่มีมุมมองการทำงานและวิถีชีวิตตรงกัน สเรจรงค์และ พานูชอบชีวิตที่เชียงใหม่ และต้องการทำงานด้านกรออกแบบ/ศิลปะ ร่วมกับคนในท้องถิ่น โดยพึ่งพาความรู้และความเชี่ยวชาญของชุมชน หลังเรียนจบ ทั้งสองแยกย้ายกันไปใช้ชีวิตคนละแบบ แต่ในที่สุดก็ได้ กลับมาเจอกันอีกครั้ง และนำความฝันที่เคยคุยกัน ไว้มาจับคู่กันทำให้ เป็นจริงขึ้นมา

พวกเขาตั้งใจหมาย誌กับการทำงานออกแบบที่สิ่งข้างฝีมือ และองค์ความรู้ในห้องถิ่นมาใช้ แต่วันหนึ่งได้คุยกันเรื่องต้นกล้วยใบบ้าน ของสเรจรงค์ เห็นว่ากล้วยเป็นพืชที่มีอยู่เหลือเฟือ แถมใช้ประโยชน์ ได้ทุกส่วน จะเหลือก็แต่ลำต้นที่ยังไม่ค่อยใช้ประโยชน์กันนัก จึงตัดสินใจ ศึกษาค้นหาอย่างจริงจัง “ลำต้นกล้วยสามารถทำอะไรได้บ้าง”

ทั้งคู่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์และวิธีทำกระดาษจากแหล่งทำ กระดาษสาเล็กๆ ในหมู่บ้านต้นเตา พร้อมหาข้อมูลเพิ่มเติมจากหนังสือ และอินเทอร์เน็ต จากนั้นก็เริ่มจัดซื้ออุปกรณ์ สิ่งทำเครื่องปั้นโย และลงมือ วิจัยความเป็นไปได้ในการทำกระดาษจากโยกล้วยด้วยตนเอง การวิจัยตัว วัสดุใช้เวลา ๑ ปี เพื่อทดลองทูลสมบัติให้คงที่ และค้นหาเอกลักษณ์ในตัวของ กระดาษ จากนั้นก็ใช้เวลาอีก ๖ เดือนทดลองออกแบบกระดาษให้เป็น ผลิตภัณฑ์อื่น อาทิ สมุดโน้ตกระดาษโยกล้วย

นอกจากคุณสมบัติของเนื้อกระดาษที่เน้นความแข็งแรงคงทนแล้ว กระดาษ Re-Leaf ยังเพิ่มรูปแบบเฉพาะตัวด้วยการออกแบบที่เรียบง่าย ใช้คอนเซ็ปท์ “น้อยแต่มีมาก” ไม่เติมรายละเอียดยิบย่อย เน้นที่ในผิวที่สื่อถึง ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ลายเสื่อกกหรือลายจักสาน โดยใช้วิธีพิมพ์มี สวดลยลงบนกระดาษ ทำให้งานที่ออกมามีความร่วมสมัย พร้อมแสดง เอกลักษณ์ไทยได้อย่างแนบเนียน

ทั้งคู่ยอมรับว่า แรกเริ่มนั้นไม่ได้พัฒนาสินค้าขึ้นจากความต้องการ ของตลาด แต่สร้างจากความชอบเป็นหลัก เมื่อถึงเวลาต้องวางจำหน่าย จริง จึงอยากจะทำตลาดในรูปแบบเฉพาะตัวที่สวนกระแส แทนนอนว่าไม่ใช่ การขายที่แรงป๊อปรถ แต่แข่งด้วยการออกแบบและการใช้ทรัพยากร ที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

สเรจรงค์และพานูเริ่มประชาสัมพันธ์สินค้าในกลุ่มคนรู้จัก และค่อยๆ ขยายวงออกไป โชคดีว่าสังคมในเชียงใหม่ไม่กว้างมาก ผู้คนรู้จักกันเกือบหมด โดยเฉพาะสังคมของผู้มีเงินงานสร้างสรรค จึงเป็นที่รู้จักในวงที่กว้างขึ้น ได้ง่าย เมื่อไปออกงานเทศกาลดนตรี และเทศกาลศิลปะ/งานออกแบบที่ ถนนนิรมิตสามเหลี่ยมก็เปิดช่องให้สื่อมวลชนที่สนใจนำเรื่องของ Re-Leaf Studio ไปเผยแพร่ ซึ่งได้รับการตอบรับที่ดีทั้งในแง่ยอดขายและภาพลักษณ์

สเรจรงค์และพานูยังคงทำการวิจัยทดลองอยู่เรื่อยๆ โดยมีมุ่งหวังให้ กระดาษโยกล้วยเป็นได้ “มากกว่าสมุด” เขาคิดไปถึงผ้าเช็ดหน้า ผ้านวม วัสดุกันกระแทก หรือผลิตภัณฑ์อื่นๆ ที่จะมาทดแทนการใช้พลาสติกได้

Re-Leaf Studio ไม่มุ่งเน้นที่จะขยายบริษัทหรือโรงงานให้ใหญ่โต แต่ต้องการให้เป็นสตูดิโอขนาดเล็ก มีคนทำงานไม่เกิน ๒๐ คน เป็นส่วนผสมของคนรุ่นใหม่และช่างฝีมือในชุมชน รวมทั้งอยากเปิด โอกาสให้คนพิการได้เข้ามาช่วยงานด้วย เป็นจุดมคธของการทำงานที่ มีจิตสำนึก เคารพธรรมชาติ เคารพท้องถิ่น และเคารพคน ในแบบที่ เคยเป็นมาแต่ดั้งเดิม